

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Wesselényi Miklós u. 7. sz.
I. emelet.

Megjelenik minden hó 15-én.

Genealogiai Füzetek

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

A Genealogiai Füzetek
előfizetési ára:

Egész évre 8 kor.

Félévre 4 „

SZERKESZTIK

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI SEBESTYÉN JÓZSEF

KIADJA: A SZERKESZTŐSÉG

Levéltáraink és az Erdélyi Nemzeti Múzeum.

A Genealogiai Füzetek mult évi utolsó számában olvashattuk, hogy a családi levéltárak és levelesládák sok helyen nyirkos pinczékben, omladozó padlásokon pusztulnak s az egerek martalékai, vagy még annál is alárendeltebb szerepre kárhozottak. Saját tapasztalataink is igazolják e sorokat, sőt hozzátehetjük, hogy köz- illetőleg hatósági levéltáraink is sok helyt csak igen kevéssel állanak jobban.

Tudunk vármegyét, hol az ugynevezett ó-levéltárat, — tehát a mult anyagát — a régi vármegyei tömlőcz sötét és nyirkos szobáiba zsufolták. A leveleken vastagon áll a por s a levéltári szolgáló a mindenesetre kijáró borraival tudatában is morogva megy be, — égő gyertyával és pipával — egy-egy levéltári csomóért a dohos raktárba. Tudunk városokat és vármegyét, hol a padlásokon hevertek s hevernek a régi levelek. Ismerünk zseniális selejtezést, hol egy kitünő joggyakornok még a közigazgatás egyszerűsítése előtt kitalálta a selejtezés egyszerűsítését.

Rendszere okosabb volt a hét görög bölcsnél, világosabb a napnál. „Kevesen tudják — mondja Eötvös József br. — hogy a mi igazán nagy, az mindig egyszerű is.“ De ez a kiváló férfiú tudta. Minden felesleges fontolgatást szigoruan mellőzve, csak két csoportot állapított meg. Egyikbe a könnyen olvasható fiatalabb magyar akták, a másikba azok kerültek, melyeket nehezen vagy egyáltalában nem tudott olvasni. Ide jutott az a sok száz darab is, mely nemcsak régi, hanem ráadásul és súlyosbítólag latin nyelvű volt. Így önként egy kisebb és egy nagyobb csomó alakult ki. A kisebb a levéltárban maradt, a nagyobb sorsával pedig az illetékes tényezők *akkori* példáját követve *most* mi sem törődünk. Legyen elég annyi, hogy ez volt a *selejtes* anyag.

Udvarhely városának országos botránynya fajult ismeretes selejtezéséről nem is beszélünk.

Mindezek legalább papiroson ellenőrzés alatt álló, hatósági levéltáraknál történtek és történnek.

Mit várhatunk ott, ahol még papiros-ellenőrzés sincs?

Tudunk Erdélyben szilvaaszalón megégetett főuri levéltárról. Nagy három kötetes lajstroma legalább — mint veszett tejsze nyele — az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltárába került.

Tömegesen pusztulnak el a szép címerez levelek, melyekkel majd mindig egy-egy művészi emlékünk lesz egyszersmind az enyészeté.

Egy kihalt grófi család levéltárának több mázsa anyagából egyik kolozsvári szatócs hosszú időre ellátta magát esomagoló papirossal. Két egyetemi hallgató a Múzeumi levéltár számára kiválogatott a boltban levő levelekből egy nagyobb csomót s a szatócs kilószámra,

jó nyereséggel átadta. Sőt abba is beléegyezett, hogy a padlásán a többit hasonló célból átnézhessek. Mire azonban tette került a sor, közbelépett a szatócs felesége, ki nem tűrhette, hogy ruhaszárító köteleit a padláson felkavart por belepje s a szerinte haszontalan lomokkal törődő két gyanus fiatalembert minden megkisérelt magyarázat és kérés mellett is elzavarta. A tyúk is úr a maga szemetén. Tisztelni kellett a gyöngéd nemet s a levelek elpusztultak.

A felhozott példák azt is mutatják, hogy nálunk osztály- és rangkülönbség nélkül általában nincs meg a levéltárak jelentőségének tudata. Senki sem neveli az emberekbe. Az iskolától nem várhatjuk annyi minden mellett ezt is. Nem is teszi. A napi sajtó zöme pedig, melynek a közérdek szolgálata és a miveltség terjesztése régebb komolyan vett, nemes feladata volt: ma más úton halad. Az átlagos újságíró előtt a legkisebb rendőri hir is értékesebb akármily becses levéltár ügyénél, — ha csak szenzáció vagy botrány nem kínálkozik belőle. A romlottabb és miveletlenebb már nyíltan gunyolja „a papiros-molyt“ s tudatlanságában nem is képzeleli, hogy sokszor egy selejtes levéltárban több az érték, mint az ő életének összes munkásságában.

Az utóbbi években mégis van vigasztaló. A pusztulások tudata mellé oda sorakozik egy-egy megmenett levéltár öröme.

Budapesten a Nemzeti Múzeumba letett családi levéltárak száma százhoz közeledik. Kolozsvárt, az Erdélyi Nemzeti Múzeum családi levéltárainak és levelesládáinak száma is huszonötre megy s az utóbbi az 1906. évben négy családi levéltárnak több mint 50,000 darabjával gazdagodott.

Hol állanánk azonban akkor, ha a gyűjtésre irányuló agitáció nemcsak pár évtől, hanem az alapítás idejétől fogva szüntelenül folyt volna?

Ma Kolozsvárt gyönyörű erdélyrészi magyar nemzeti levéltárunk lehetne.

Kétségtelen, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület mulasztott, midőn a multban a családi levéltárak össze- szerzésére nem törekedett; de mulasztásának okaival ma hiába törődünk. Különbben is csak kettőt tudnánk némi mentségül és magyarázatul elfogadni ezekből. Egyik az, hogy az alapítás idejében s jó darabig azután is a gyűjtő-felfogás csak a politikai és szorosabban vett művelődéstörténet anyagát tartotta gyűjteménybe valónak; a másik a gyűjtemények helyszűke.

Mind a kettő tényleg meg volt és hosszú ideig az Esterházy grófok eszesznecki ágának levéltára maradt az Erd. Múzeum Egyesület egyetlen családi levéltára, melyhez a Wesselényiek csak 1896-ban adták be társul nagy és gazdag levéltárukat.

Akár hogy is vélekedünk a mulasztásokról: tény,

hogy az alapítástól a Wesselényi-levéltár elhelyezéséig a leveles anyagot illető felfogásban nagy változások történtek.

Midőn a múzeumi gyűjtemények 1860-ban megnyitottak, a családi levéltárak már nem mindenütt voltak többé azok a féltett nevéntvirágok, mint az ősiség érvénye idején. Történeti anyagukból egy-egy család már akkor szívesen adott ajándékkul az Erd. Múzeum levéltárába. A többség azonban leginkább megszokásból, azután is féltékenykedett a levelesládaira, mikor azoknak minden birtokjogi fontossága megszűnt. Rendre aztán belátták, hogy azok régi jelentősége elveszett. Most a levelek a multjukra tartó családoknál igen sokszor az üres hiuság szolgálatában porosodó emlékek maradtak; azoknál pedig, kik multjukkal sem törődtek, senki sem gondolt többé az anyagi értéket nem képviselő papirosokra. Az új generációk már épen közönyben nőttek fel s a közönytől csak egy lépés a pusztulás. Ezt a lépést az utolsó negyedszázad alatt sok család és sok levéltár megtette.

Mikor egy-egy ősi udvarház gazdát cserél, rendszeren egy-egy levelesláda is elpusztul belőle. Sokszor azonban már a régi birtokos elhasználta csomagolásra vagy tűzgyújtónak az ócska leveleket. Mennyi szép emléke, igazsága, költészete és tanúsága pusztul így el a nemzeti életnek!

Ne nézzük többé ezt közönyvel, — tétlenül.

Mentsünk meg és gyűjtsünk össze mindent, amit lehet.

Az Erdélyi Nemzeti Múzeum könyv- és levéltára pár évvel ezelőtt megkezdte erre nézve az agitációt, s működése nem volt hiábavaló.

Kolozsvármegye már 1903-ban példát mutatott arra, hogy mint kell bánni a megyei levéltárak számára felesleges, gyakran terhelő, de a történetírásra sokszor nem érdektelen selejtes anyaggal. *Dózsa* Endre alispán és *Timár* Ödön főlevéltáros belátásának köszönhető, hogy a kitűzött árverést elhalasztva, az Erd. Nemz. Múzeum engedélyt nyert a selejtes anyag megválogatására s egy letétben levő családi levelesláda onnan ugyancsak letétbe az Erd. N. Múzeum levéltárába került át. A Múzeum-Egyesület az eredményt és a szép példát a vármegyének alapító taggá választásával honorálta.

Ugyanabban az évben a régi kincstári levéltár selejtezett levelei is árverésre kerültek és kolozsvári boltokba szorították szét. Három derék kolozsvári kereskedő és iparos — *Juhos* József, *Poszler* József és *Karl* Ferencz — szívesen megengedték a vásárolt anyagból a válogatást; beléegyeztek, hogy a kiválasztott anyagot a Múzeum levéltára részben megfelelő csomagoló papirossal cserélje ki, részben oda ajándékozták azt. Az innen szerzett egyik csomagból többek között egy pörrel kapcsolatban becses adatok kerültek ki Czákó Zsigmond jeles irónk gyermek- és ifjúkorára.

Családi levéltárak is menekültek meg a pusztulástól. A kihalt pókai Sárosyak levéltárának nagyobb része *Szenkovits* Gyula tanárjelölt buzgó közbenjárására egy vidéki városkából tűzgyújtó és csomagoló papirosból változott át újra levéltári anyaggá. Ugyanennek közel 300 darabját ezután a Múzeum levéltára három különböző helyről és adományozótól kapta meg. Így a megindult pusztulás után is több mint 1500 XVI—XIX. századi levél és oklevél került belőle újra együvé. Hasonló módon jött be két adományozótól a csikszentdomokosi *Sándor* család 2100 drbot tartalmazó levéltára. Egy buzgó alapító tag — *Pálffi* Mihály — pedig nem rég küldte be egy tönkre ment

családnak kallódásra hagyott levelesládáját, melyet az árverés után megszerzett.

De szaporodnak a nagyobb letétek és ajándékok is. Ma már itt őrzik *Br. Apor Péter* és gyermekei leveles anyagának közel 3000 darabját, a *Bánffy grófok* legalább tízszer ennyit tartalmazó s széki *Teleki László* gr. (a gyömrői) mintegy 40.000 drbot magában foglaló hatalmas levéltárát. A 10—10 ezeret meghaladják a *Gr. Gyulay—Kuun*, *Gr. Toldalagi*, *Br. Wesselényi* levéltárak s hasonló számmal szerepel a *Br. Jósikák* magyarfenesi, a *Lázár* grófok medgyesfalvi levéltára. Nem sokkal kisebb ezeknél a *Br. Kemények* malomfalvi s az *Esterházy* grófok cseszneki ágának már említett levéltára sem. Végül hozzávetőleg 2000 felé becsülhetjük a tartsafalvi *Pálffiak* leveleit.

A nemzet multjának és életének azonban a maguk szűkebb szerepkörében épen úgy részesei a kisebb családok is. Ott van azok emlékeinek helye a nagy családoké mellett. Közülök egyik-másik anyaga érdekességben a nagyobbakéval kél versenyre. A kőrői és pókafalvi *Kathonay* levelesládának például számos levele van az első erdélyi hírlap szerkesztőjének Fábján Dánielnek s több oklevél emlegeti benne homorodszentpáli Német Ferenczet, a híres gúnyvers-író. Nagyságuk különböző. A vétel útján szerzett szentimrei *Balogh* levelek száma csak 59, a malomfalvi *Benedek* család ajándékozott leveles tarisznyája 124 darabot tartalmaz. A benzédi *Pap* családnak 168, a bándi *Kovácsok*nak 365 levele van. Egyenként néhány százra mennek a többi családi levelesláda darabjai is, összevéve pedig meghaladják a 3000-et.

Ez az utolsó összeg akkor is megtízszereződhetne, ha az Erdélyben lévő levelesládáknak csak tizedét helyeznék letétbe, ajándékkul vagy épen eladva melléjük.

Hát még ha ott láthatnók az ipartörténet kincses szekrényeit: a régi *czéhek levelesládáit!* Ma a régi Erdély ipartörténetét már csak azért is lehetetlen még részletesen, jól megírni, mert a czéhek történeti anyagáért a kutatóknak hétszámra kellene dolgozni majd mindenik erdélyrészi városban. A dolog költségessége riasztó akadály.

Kolozsvárról a hajdani virágzó czéhek e híres városából mindössze öt czéh emlékei vannak a levéltárban. Azoknak is fele nem a szakutód iparos társulatoktól, hanem olyan kezektől került ide vételre, amelyek nyerekedtek már rajtuk. Pedig itt 1905-ben a *Kolozsvári Ipartestület* igen szép példát mutatott a czéhemlékek jó elhelyezésére, midőn a régi magyar szabó-czéh relikviáit *iff. Jakab* Lajos titkár kezdeményezésére a Múzeumba tette be.

Az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltára természetes gyűjtőmedenczéje kell hogy legyen az erdélyi leveles-emlékeknek. Gyarapítsuk e nagyra indult, szép gyűjteményt. Nem porosodó, holt anyagnak gyűl. A gyűjtés maga kezdete a munkának. Rendre minden feldolgozás alá jut, rendszereződik s a kutatók használatára áll. Közérdekű része kiadás alá kerül és megsokszorozva jut vissza a művelt közönség kezébe. A letéteményezőknak maga a Múzeum-Egyesület hajlandó kívánságukra azt a viszonzószolgálatot nyújtani, hogy a kiadványaiban megjelent anyagot díjtalanul megküldi. A kolozsvári folyóiratok és szaklapok levelező csatornái lehetnek a szép történelmi, irodalom-, művelődés-, egyház- és családtörténeti anyagnak. Ami így napvilágot lát, az a magyar kultúra közkinésévé válik, s minden tényező csak nyer vele. Az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltára pedig hatalmas erdélyi magyar levéltárrá nő meg, amelyben összesimulnak a nemzet minden rétegének emlékei s

egygyel több lesz a közös munkánk, szeretetünk és büszkeségünk tárgya, mely előtt tisztelettel áll meg az idegen is.

Az emlékeket csak a tudatlan és szívtelen nem

becsüli. Ne hagyjuk többé pusztulni a levéltárakat és levelesládáinkat.

Egyesített akarattal még abból is nagyot alkotunk, ami megmaradt.

Kelemen Lajos.

A tarcsafalvi Pálffi család.

(II. és befejező közlemény.)

Most térjünk vissza III. Ferencz második fiához, *II. Zsigmondhoz*. (Sz. 1694, † 1772.) Ez Bethfalván, Tarcsafalván és Kobátfalván is lakott. A tarcsafalvi faházát 1737-ben építette és még ma is meg van. Kobátfalván a templommal szemben volt curiája, ezt a telket ma is Pálffi-kertnek hívják. 1748-ban Kereszturfiuszék jegyzője, 1766-ban a kereszturi unitárius egyház-kerület felügyelő gondnoka. Neje kobátfalvi Miklós Margit, kitől gyermekei: *I. Mózes, I. József, I. Kristóf, Borbála* és *II. Sámuel*.

I. József szül. 1736, † nőtlenül 1776.

I. Mózes (sz. 1741, † 1819.) Katonai pályára készült, de, a mint Brünből, 1767. jun. 1-én atyjához intézett leveléből olvasom, úgy tapasztalta, hogy a katonai pályán unitárius vallása miatt nem haladhat, semhogy vallását elhagyja, inkább pályát változtat. Hazatér és Bethfalván telepedik meg. Kereszturfiuszék királybírója és 1792-ben a kereszturszéki gymnasium felügyelő gondnoka, miután annak alapításában hathatós részt vett. Nejétől Enyedi Klárától csak egy leánya maradt: *Eszter* sepsiszentiváni Szent-Iványi Zsigmondné.

I. Kristóf (sz. 1749, † 1809. X. 7.) Kereszturfiuszék jegyzője. Neje gagy Pálffi Pál és petrovinai Pekri Judit leánya: Judit. († 1808. VI. 15.) A székelykereszturi unitarius gymnasium felépítésére 50 frtot ajándékozott. 1792-ben Torda-Aranyos m. hűségesküt tesz. Gyermekei: *I. Gergely, I. Miklós, I. Abel, III. János, Zsuzsa* demeterfalvi Osváth Zsigmondné, *Judit* tarcsafalvi Pálffi Lászlóné és *III. Zsigmond*.

I. Gergely (sz. 1781. I. 5. † 1844. II. 7.) Gagon gazdálkodott. Nőtlenül halt el.

I. Miklós (sz. 1794. XII. 6. † 1841. I. 26.) Udvarhelyszék hitess assessora. A tarcsafalvi unitárius egyház 1829. évi jegyzőkönyvében levő bejegyzés szerint a most is meglévő szép orgona megszerzése legnagyobbrészt az ő jótéteményének köszönhető. Nejétől gagy Miklós Margittól gyermekei nem maradtak.

III. János (sz. 1790. XII. 10. † 1828.) Kobátfalván lakott az ugynevezett Nagyrétben.

III. Zsigmond Marosszentkirályon lakott, nőtlenül halt el.

I. Abel (sz. 1784. II. 6. †) Neje gagy Pálffi Klára, ettől gyermekei: *Károlina* bölöni Bakó Andrásné és *I. Venczel*. Ennek csak egy leánya volt: *Eszter*. (sz. 1836. † 1889.)

II. Sámuel († 1805 előtt). 1783-ban a kereszturszéki egyház felügyelő gondnoka. 1792-ben adja ki fölhívását a székelységhez, hogy Székelykereszturon állítsanak föl egy felsőbb iskolát. Ennek ő lett egyik megalapítója. Kobátfalván lakott. Neje medeséri Jedd Borbála, 1805. márcz. 30-án Bethfalván fölvevett regestrum tanúsítása szerint a Pálffi család levelei, melyek később elpusztultak, az ő kezén voltak. Gyermekeik: *I. Gábor, Julia* szentléleki Pakot Sándorné, *Mária* h.-almási Mihály Jánosné, *Zsófia* kadácsi Bartalis Ferenczné, *I. Dávid* és *III. Sámuel*.

I. Dávid (sz. 1784. † 1856.) az 1805. évi insur-

rectió alkalmával az etédi járásban 2-ik hadnagy.¹ 1836-ban udvarhelyszéki árvabíró. Nagy-Kadácson lakott, szép belső telke és külső birtoka volt. Az 1850-es években Csehországból és Morvaországból beözönlött züllött, söpredék népből alakult bírósággal meggyűlt a baja. Rendeletet kapott, hogy a parajdi havasra küldjön napszámost utmunkára. Felfogadott egy cigányt, feltarisznyálta s oda küldte, de a cigány kerekét oldott. A német beidézte Pálffi Dávidot Székelykereszturra s minden mentegetőzése daczára, köteleesség mulasztásért 3 napra elzárta. Szégyenében a szél megütötte, meghalt.

III. Sámuel (sz. 1779.) Kobátfalván lakott. Nejétől Henter Klárától három leánya maradt: *Anna, Borbála* dályai Kandó Mihályné és *Eszter* kobátfalvi Nagy Jánosné.

I. Gábor (sz. 1785.) Kobátfalván lakott. Neje Albert Kata. Leszármazói a táblán láthatók.

IV. Ferencz (sz. 1711. † 1789.) Kereszturszék jegyzője 1750-ben.² Első neje dobosfalvi és bethfalvi Maróthi Anna. Ez egy 1766. kelt eskető levél szerint 1764. máj. 28-án halt el. Második neje martonosi Gálffi Ilona. Második házasságából született gyermekei:

Judith gagy Pálffi Józsefné, *II. József* és *V. Ferencz*.

II. József (sz. 1777. † 1846.) Udvarhelyszék hitess táblabírója, később árvaszéki bíró. Az 1805-ki insurrectio alkalmával az etédi járásban első hadnagy.³ Neje medeséri Jedd Borbála. Gyermeke nem volt. Vagyonát részben nevelt leányára Ferenczi Karolinára s részben testvéreire hagyta.

V. Ferencz (sz. 1770. † 1846.) Etéden lakott, hitess assessor volt. 1844. okt. 23-án kelt szerződés szerint a nagykadácsi malom és erdőrészt eladta 1400 váltó rhénes frtért Pálffi Lajosnak és nejének.

b) III. István ága.

III. István (sz. 1675. † 1760.) mint 1697-ben Vadasdról bátyjához Ferenczhez intézett leveléből kivehető, ekkor katona volt. Azon székely urak között szerepel, kik 1707-ben a császár hűségére visszatértek.⁴ Neje Zágoni István szereda-szent-annai ev. ref. lelkes és siketfalvi Tamási Ilona leánya: Rákel. Ettől született gyermekei: *I. Dénes, IV. István, Judit* és *Ilona* 1748. máj. 18-án kelt osztálylevél szerint osztóznak Bordoson, Kókon, Detrehembben (Torda vm.), Szent-Annán és Siketfalván (Marossz.) volt anyai birtokokban.

IV. Istvánnak (sz. 1720. † 1800.) dobófalvi Maróthi Máriától egy fia: *I. Benedek* és egy leánya: *Zsuzsa* bágyoni Baczó Mihályné születtek.

I. Benedek (sz. 1745. † 1822.) törvényes házasságra nem lépett, hanem korondi születésű Szász Judit nevű gazdasszonyával élt ágyasságban, ettől született

¹ Udvarhelym. tört. 547. l.

² Udvarhelym. tört. 547. l.

³ Udvarhelym. tört. 547. l.

⁴ Szék. Oklvt. IV. köt. 350.

törvénytelen fiának Szász Józsefnek végrendeletileg hagyott egy belsőséget és mintegy 40 hold földet. Ezen végrendeletét Benedek testvérenek unokája Jakab Gergely perrel támadta meg.

I. Dénes (sz. 1716. † 1803. VII. 16.) Udvarhelyszék jegyzője (1766. 1778.) és udvarhelykörüi egyházi gondnok. Nejétől mikházi Bakó Annától hat gyermeke született: *Anna* gagyai Pálffi Antalné,⁵ *Erzsébet* szombatfalvi Szombatfalvi Ferenczné, *I. Elek*, *VI. István*, *II. Dénes* (sz. 1754. † 1827.) és *Zsuzsa* belényesi Nagy Zsigmondné, *VI. István* Bordoson lakott. Róm. katolikus lett. Első neje Sántha Mária, a második Kereső Borbála, a ki később Miske Pálhoz ment nőül. Sántha Mária egy intő levél szerint még 1842. ápr. 30-án életben volt. Leszármazói a táblán láthatók.

I. Elek († 1811. VII. 26.) 1792-ben Udvarhelyszék pénztárnoka, 1804-ben alkirálybíró. Az 1805-ki insurrectió alkalmával az etédi járásban első kapitány.⁶ Nejével andrásfalvi és gagyai Pálffi Annával kapta martonosi Gálffi Mihály küsmödi és benzédi jószágait.⁷ Gyermekei voltak: *III. Elek*, *IV. János*, *Anna*, *III. Dénes* és *I. Antal*.

III. Elek (sz. 1791. † 1857.) Felső-Benzéden lakott, 1825-ben Udvarhelyszék főjegyzője, 1834-ben alkirálybírója. Résztvett az 1848-ki szabadságharcban, ezért börtönben szenvedett. Nőtlenül halt el.

IV. János (sz. 1804. † 1857. IV. 13.) 1848. jun. 27-én Udvarhelyszék teljes népgyűlésén országgyűlési követnek választották. Hires ellenzéki szónok. A nemzetgyűlés alelnöke, pénzügyi államtitkár. A szabadságharc után hosszas rabságot szenvedett. Súlyos betegség szabadult ki s ez a kór vitte a sírba.

I. Antal a Napoleon elleni francia hadjáratban verescsákós huszárornagy. Szokása szerint pipázva ült lován, midőn lova fejével torkába ütötte a pipaszárat. Szörnyet halt.

III. Dénes (sz. 1798. † 1873.) a kereszteri járásban dúlló. Testvérei nagy kiterjedésű birtokait örökölte Tarcsafalván, Csehétfalván, Benzéden, Korondon, Atyhában, Martonoson, Tordátfalván, Gagyon, Magyar-Andrásfalván, Alsó-Siménfalván, Pálfalván, Küsmödon, Kobátfalván, Kadácson, Medeséren, Bálintfalván, Szent-Gerliczén, Balavásáron, Patában, Györgyfalván, Zágorban, Uzonban, Zabolán és ~~Kobátfalván~~. Bordoson lakó Pálffi István özvegye Sántha Mária 1842. ápr. 30-án meginteti Dénest, hogy a tarcsafalvi birtokért ígért 3000 rhénes frtból testvérenek Eleknek, a már kifizetett 500 frtnál többet ne fizessen.

⁵ Ezen Pálffi Antalnak birtokomban van egy eredeti családi följegyzése:

Signatura Antony Pálffi.

Anno 1769. 2-do Apr. házasodtam meg, vevén feleségül nemes Marus székről Harezőről néhai Gálfalvi Ádám ur Jobbágy Anna asszonytól született leányát Juditot, kitől is született:

Anno 1770. 9-ma Decembr. Anna leányom.

Anno 1772. 2-da Octobr. született Antal fiam.

Anno 1774. 5-ta Decembr. Péter fiam született.

Anno 1778. 8-va Novembr. meghalozók az én kedves feleségem Gálfalvi Judith, kinek is az Isten adjon holdog feltámadást és vigye az ő vőlegényéhez az ő Jézusához.

Anno 1779. 28-va Febr. Istennek tetszéséből másodsor is megházasodtam, feleségül vevén Tarcsafalváról a Pálffy Dénes ur leányát Annát, kivel való világi életemet áhitatosan élvén az én Istenem hogy áldja meg.

Ezen gagyai Pálffi Antal Gagyban a Bárányhegyen volt sírköve szerint 44 évet élt, 1791. máj. 14-én halt el.

⁶ Udvarhelym. tört. 547. I.

⁷ Martonosi Gálffi Mihály halála után özvegye Pókai Zsuzsa Heis András huszárkapitányhoz ment férjhez, ezektől 7100 magy. frtért vásárolta az említett birtokokat harezói Gálfalvi János 1745. jul. 19-én. Tőle leánya Judit, Pálffi Antalné örökölte, ettől viszont leánya Pálffi Anna.

Neje borosjenői Hegyesi Zsuzsa (sz. 1811. † 1871.) Ettől fia

IV. Dénes (sz. 1837. II. 19.) az udvarhelymegyei gazdasági egyet elnöke, az unitárius egyházi tanács tagja. Kétszer nősült. Első nejétől cseszeliczki Szilvási Idától gyermekei nem maradtak. Második nejétől Ilosonczy Br. Bánffi Josephintől született* gyermekei: *Mártha* vargyasi Daniel Lajosné, *Jozéfa* (sz. 1873.) szárhegyi gr. Lázár Istvánné és *Mária* (sz. 1868.) Ilosonczy Br. Bánffi Kázmérné.

B) I. János vonala.

I. János 1649-ben Keresztur fuszék bírása.⁸ 1677. okt. 17-én keit végrendeletében a tarcsafalvi határon Verőfény nevű helyen a tarcsafalvi unitárius egyháznak egy szántóföldet hagyományoz. A Miklósfalvi-féle zálogos birtokot II. Ferencznek és nejének hagyja a betegségében való jó gondozásért. Fia *III. András* (sz. 1637.). Ennek neje Aczél Borbála, kitől fia *IV. András* (sz. 1676.). Ő és apja egy 1714. jun. 14-én kelt tanvallatásban szerepelnek. Az apa ekkor 77, a fiu 38 éves. Udvarhelyszék pénztárnoka volt. Adósságokba keveredett s elszegényedett. Nejétől Ambrus Ilonától született fia *V. István* és leánya *Judit* alsó-benzédi Benzédi Jánosné.

V. Istvánt és fiát *II. Mihályt* 1774-ben nemesség igazoló perbe fogta a fiscus. Ez alkalommal ősi székely származásukat igazolták. Utódaik a táblázaton vannak felsorolva.⁹ *V. István neje alsó-benzédi Aczél Judit volt.*

Az itt ismertetett leszármazáson kívül Pálmai József Udvarhelymegye nemes családjai című könyve 182—183. lapjain még egy ágazatot közöl, a kik az 1685-ben Péterlakán élt Pálffi Kristóf leszármazói. Kétséges azonban, hogy ezek is a tarcsafalvi Pálffi család tagjai lennének. Erre nézve semmiféle bizonyító adat rendelkezésre nem áll. Ő ezen Kristóftól *II. Péter* fiául állítja oda, indokolásnak vagy bizonyításnak természetesen semmi nyoma.

A Siebmacher-féle Wappenbuch s utánna Pálmai József már idézett munkája a család címeréről az Erdődi gr. Pálffiak címerét mutatja be. Egybe vetve ezen grófi címernek Nagy Iván IX. kötet 52. lapján bemutatott rajzát a tarcsafalviaknak imputált címerrel, ezek között a legcsékélyebb eltérést sem találunk. A botlás világos és kétségtelen s ép ezért részletesebb tárgyalásába bocsátkozni nem is szükséges.

Közleményünk keretében bemutatunk Pálffi Ferencznek 1696. márcz. 12-én és Pálffi Ferenczné Tarcsafalvi Juditnak 1718. febr. 12-én használt címeres pecsétük mását. (7. lap.) Az előbbi teljes körirattal, az utóbbi betűjelzéssel van ellátva. (PÁLFI FERENTZ és T. P. S.) A család levéltárában őrzött címeres pecsétek közül ez a kettő érdemel legtöbb figyelmet. Egyrészt az időkor miatt, a melyből származnak, másrészt pedig körirattal, illetve jelzéssel ellátottságuknál fogva. A többi pecsét töredezett, homályos, avagy pedig körirattal, jelzéssel ellátva nincs. A családi címer megállapításánál tehát e két címerpecsétre vagyunk utalva. Vegyük tehát ezeket vizsgálat alá.

A leglényegesebb eltérés a kettő között az, hogy Pálffi Ferencz pecsétje csak címerpaizsot, ellenben Tarcsafalvi Judité sisakkal és takarókkal ellátott tel-

* Udvarhelym. tört. 392. I.

⁹ Itt jegyzem meg, hogy nem II. Mihálynak, hanem gagyai Pálffi Mihálynak volt a neje patakalvi Ferenczi Judit. Ennek neve az I táblára tévedésből került. Kérem a lap olvasóit, sziveskedjenek azt megfelelően javítani, illetve *p. Ferenczi Judit* nevet a tábláról törölni.

jes címert tüntet föl. A két paizsalak között annyiban találunk eltérést, hogy Tarcsafalvi Judit pecsétjén (a ki melleleg megjegyvezze fiának Pálffy Zsigmondnak pecsétnyomóját [Tarcsafalvi] P(álffy) S(igmond)] használta ez alkalommal) a kard pengéjére tűzött törökfej elmarad és továbbá, hogy kiséretet (csillag) nem alkalmaz. A könyöklő kar ott páncélos, itt valamelyes (valószínűleg: vörös) mezbe öltözött. A paizsok alakja között is van ugyan eltérés, de ez már lényegtelen, mert csakis a rajzoló ízlésére vezethető vissza.

A 22 évi időközöből ismert két címerpecsétből tehát azon következtetésre jutunk, hogy a család ősi címerét némi ingadozással, változásoknak alávetve

használta. Ez egyáltalában nem szokatlan s azért különösebb megítélésbe részesíteni nem szükséges. De mivel önjogu címerrel állunk szemben s annak alakját éppen a gyakorlat szabja meg: Kétségtelen, hogy a bemutatott két változat közül a család bármelyikhez ragaszkodhatik.

Magunk részéről a régebbi pecsétlenyomat alapján tartjuk helyesnek az ősi címer megállapítását.

E szerint a tarcsafalvi Pálffy család címere: kék paizsban könyöklő páncélos kar törökfejes pallost tart. Kiséret: arany csillag. Sisakdisz: a paizsalak. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Pálffy György.

A kökösi Orbók család.

Erdély ősi, nemes családainak egyike. A háromszékmegeyi Kökösi községet nem királyi, avagy fejedelmi adományból, hanem „*proprio iure aviticali possessionata*“, a saját ősi jussán és a maga teljes egészében bírta. Eredetét az 1773-ki productionális ítélet Székelyföld első megszállása idejére teszi. Ugyanezen productionális ítélet szerint izről-izre való leszármazásuk 1629-ig visszamenőleg kétségtelenül igazolva van.¹

Mint „perillustris“ családot, állandóan az előkelőbbekhez sorozták.² Sőt Marosszék testimonialis szerint, melyet Gálfalvi György ordin. notarius állított ki, Orbók Gábor assessor részére, 1768. III. 19-én, határozott kifejezést nyer, hogy *szülőföldjén tul is a primorok közé sorozták.*³

A traditio, mely hivatalos formában is kifejezésre jut, a következő: Kökösi első birtokosa duggazdag és igen-igen büszke volt, úgy hogy emiatt „Gögös Orbók“nak nevezték. Sőt a birtokot is, melyet a család őse Sepszi-székben foglalt, kezdetben „Gögös“, később keményebb kiejtéssel „Kökös“ névvel látták el. A család előnevét innen vette és használta is mindig.⁴

Úgy látszik, hogy századokon át éltek Kökösiön anélkül, hogy a fényesebb szerep utáni vágy, vagy a fejedelmek udvarába való hiú kívánczóság kimozdította volna ősi fészükéből, s a 17. század kezdetén már nem egyedüli birtokosok Kökösiön. Mindamellett még a 18. század első felében is az az övék Kökösi nagyobb része.⁵

Mint tehetős, magát jól bíró család, részt vett a nemzet örökemlékezetű küzdelmeiben, melyek a nemzeti uralom és hitszabadság jegyében folytak. Erdély szomorú napjaiban, mikor a haldokló nemzeti fejedelemség Lipót lábaihoz vetette magát és ott kiszenve-

dezt: a ki csak tehetett, sietett régi jogait valamiképpen biztosítani, megerősíteni. Az Orbók család is ekkor címeres nemes levelet kért és azt 1691-ben meg is kapta. Valószínűleg István volt az impetrans. Természetes, hogy a Thököly ellen megindult harcokban a család Lipót párti lett, de három büszke nemesi curiájának pusztulásával és fegyverforgató fiainak elvérzésével fizetett érte. Szörnyű csapás volt ez, a mihez az is hozzájárult, hogy összes irataik elvesztek. Az armalis valami uton-módon Csikmindszenten lakó Biró József keze közé jutott. Sokan látták, sőt nemes Földes Bálint olvasta is nála, de aztán nyoma veszett. Bizonyára már ekkor elkezdődött a család szerteszóródása, mert a 18. század derekán Maros és Csikszékekben, Torda, Kolozs, Doboka, Küküllő és Krassó megyékben találkozzunk a szülőföldtől elszakadt Orbók fiukkal. Bárhova is vitte őket sorsuk, mindenütt kiérdemelték a közbecsülést annyira, hogy 1750 körül ez már nemcsak nemesi hivatalokra emelte őket, hanem tekintélyes vagyonhoz is juttatta idegen megyékben. Ezt igazolja az, hogy 1750. és 1800 között tizen tizen assessorok a családból, László szolgabíró, István „provisor nobilis“, György ügyvéd és 1790-ben Torda vm. orsz.-gyűlési követe stb. 1770-ben kökösi Orbók László neje jogán birtokos Kecsed-Szilváson, Ugyanitt 1801-ben Orbók Istvánnak 1, Orbók Gábornak 2, Orbók Sámuelnek 2; 1809-ben Orbók Samu-nak 3, Orbók Gábornak 2, Orbók Ádámnak 2, Orbók Juditnak 1 telkük van. Kökösi Orbók Elek itt 1820-ban is birtokos, 1866-ban Orbók Eleknek első neje Retteg Rózától való gyermekei: Borbála nagyajtai Csiki Lászlóné, Klára Bisztrai Károlyné, Ferenc és Laura birtokosok. Orbók Ferencz itteni 320 h területű birtokát Lőnyi Eleknek adta el. Orbók Elek 280 h területű birtokát pedig Csiki László és fiai örökölték. (Szolnok Dob. m. Monogr. IV. k. 257—258. 1. 1772-ben Lászlónak Kecsedszilváson 2 jobbágya és 5 zsellére volt. Györgynek és Gergelynek Turban 7 zsellére. Györgynek Kispetriben 5 és Nagyiklódon is 5 „subditusa“ sőt egy zsidaja is volt. (Felicus Ikel „inquinus“). 1770-ben István „provisor nobilis“ Borsán bir. 1801-ben Lőrincnek (Kolozsmegyében) 5 régi és 2 új sessiója van. 1770-ben kökösi Orbók György és Aron nejeik jogán Nagy-Iklódon birtokosok. Ugyanott 1801-ben Orbók Lászlónak 2 telke van. 1809-ben pe-

¹ »Vetusta et prisca nobilis familia Orbók, cuius truncum tempore adhuc inpopulationis terrae Siculicae fundum pagi Kökösi prius occupasse (Orsz. Lt. Prod. C. Oob. 535—540. Közölve Gen. Füz. 1903. 12. szban.)

² »Insuper Pixidarum aut Primipillarem statum antecessisse.»

³ »Gabriel senior, quondam Orbók in praefata sede Siculicali Marus, pago Jobbágyfalva, dum viveret residens productum Consanguineus unus, in Praecipuorum et Primariorum Summarumque Nobilium numero semper fuerit.» etc. (Test. Sed. Maros. 1768. III. 19.). Invenst. pro Lad. et Georg. Orbók. Nagy-Iklód, Kis-Iklód et Kecsed Szilvás. Orsz. Lt.

⁴ »Imo nomen etiam Pagi ad eundem primum terrae illius occupatorem referri, quum ob divitias, quibus ceteris praeminebat vendicatum ambitionem, »Gögös Orbók» nominatus, sicque facta terrae inpopulatione, locus ille primo quidem Gögös, tandem asperiorum termino »Kökös» insignitus ex stitisset. — Praedicatum de dicto pago semper observassent (P. C. Dob.)

⁵ »Constat familiam Orbók, amplissimo in Kökösi possessione praepolluisse reliquis.» (Prod. 1773).

* Inquisitoria Relatoria 1755. Divisionalis, a tordai, turi, szentmihályfalvi és aranyosrákosi ingók és ingatlanokról, melyekhez »materno iure» jutottak. Investigatio 1767.8. Lászlónak és fiának Györgynek a nagy és kisiklói meg a kecsedszilvási birtokba történt beiktatásáról.

dig Orbók László utódainak 5 telkük van. Ott Orbók László utódai még 1820-ban is birtokosok. (Szolnok Dob. m. Monogr. IV. k. 83—84. l.)

A Kőkösön maradtakról keveset lehetett, hallani ezután. Főntartották mai napiglan ott annak a családnak vérét s hirt, mely egykor az egész Kőkös ura volt, ma pedig keveset vallhat magáénak az első-foglalású földből. Ferencz fiai: József és Sándor ma is ott élnek.

A családnév régente „Orbó“-nak hangzott. Etymologizálásában ugyan nem bocsátkozunk, de föltétlen magyarnak tartjuk a nevet is, melynek értelmi gyökere: orr, orom, *ormó*, orca szavakban lehet. Háromszék egyik járása a hajdani *Orbai-szék*. Helységnevek: *Orbó* (Szilágy m.); Alsó *Orbó* (Tolna m.); Felső *Orbó* (*Alsófehér m.*); Közép *Orbó* (*Alsófehér m.*); Szász *Orbó* (Szeben m.); Felső *Orbó* (Szolnok Dob. m.). *A legrégebbi adat, melyben az „Orbó“ név előfordul: az 1478. (igy!) évből maradt fenn.* (Dipl. Ltár 29101. sz.). Ebben forró Miklós és *Orbó János* fia *Miklós* kérésére Transumptumot ad a káptalan a *kisenyedi* birtokra vonatkozó privilegialisról, melyet még Endre király adott volt Arnold és Mihály „de Villa Opold“ comeseknek. (Orsz. Ltár.).

A nemességre vonatkozó adatok.

- 14—8. évben *Orbó János* fia *Miklós* nemes.
- Orbó György*, nemes ember, 1602. VIII. 1-én hűségi esküt tesz. (Sz. Oklt. V. 1029. sz. 204. és 119. l.)
- Orbók Gáspár*, a *Jakab* fia és *Orbók István* deák 1635-ben lustrálnak (Lib. Lustr.)
- Orbók István* és *Jakab* 1641. márcz. 27. homo regiusok illyefalvi *Mihálcz Demeter* ügyében. (Gen. Füz. IV. évf. 63. l.)
- Orbók István* (?) 1691-ben *Lipóttól* címeres nemes levelet nyer.
- Orbók Gábor* testimonialisa Marosszéktől. (Kelt 1768. III. 19.)
- Orbók László* és *György* részére „Investigatio“. (Nagy-

Iklód, Kis-Iklód és Kecsed-Szilvás „materno iure“. (Orsz Lt. L. Prod. C. Dob.)

1773. II. 10. *Orbók László és fiai: Gergely, György és István Doboka* vm. *Cont Táblája előtt igazolják a család nemességét*; azt is, hogy őskuriajuk romjai ma is látszanak Kőkösön és hogy Kőkösön kívül Turban, Iklódon és Kecsed-Szilváson is birnak. Igazolják a következő leszármazást:

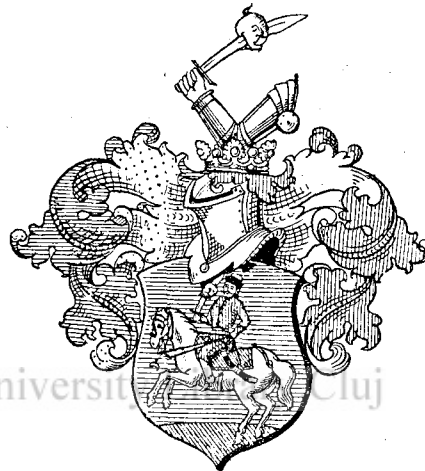

György Gergely 1773. István

Orbók János részére „Nemesi Bizonyítvány“ Csikszéktől 1796. X. 4. Hirdetés Krassó vmegyében 1797. V. 8. (N. 1.)

Czímer.

Az ősi címert nem ismerjük. Azt sem tudjuk, hogy az 1691-ben nyert armalis milyen tartalmazott? A homagialisokba nyomott pecsétek különbözőek, de mégis itt és más okiratokon 2 különböző czímer használatában bizonyos *következetességet* lehet megállapítani.

1. a) Kék pajzsban zöld mezőn fehér lován magyar vitéz nyargal, felemelt *jobbában görbe*

Orbó János 1400 körül.

Miklós 1408 (?) 1448.

Orbó György 1602-ben hűségi esküt tesz. (Háromszék.)

Jakab 1614. Homo regius 1641-ben.

Gáspár 1635.

1629. 1935. *Orbók (igy!) István* deák

„nobilis assessor, inquisitor regius“

István impetrans (?) 1691-ben c. l. *Lipóttól*.

Sámuel assessor

Gábor 1734. assessor. Jobbágyfalván lakott. f. *Jobbágyfalvi Deák Rebeka*

Sámuel assessor. Kolozsmegye. Aron assessor l. Szováthon.

György talán innen ered a Csikmegyébe és onnan Krassó-Szörénymegyébe szakadt ág.*

László 1741-ben szolgabíró (Torda m.) 1772-ben producál Dobokában. f. *Biró Klára*

Elek Kőkösön maradt

Gábor assessor. Szombathfalvi Róza Kata Torockószentgyörgyi Torockzai József

János Ferene József Mária Kata Anna Cecília

György 1772. ügyvéd, orsz. gyűlési követ. Torda m. f. *Ujegyházi Conrád Krisztina Pálmay* szerint: *Könczei Karolin*

Gergely 1772. Tordam. assessor Károly 1815. assessor.

István 1772.** *Doboka m. „Provisor nobilis.“*

Elek Doboka vármegye alispánja 1848. I. *rettegi Retteghi Róza* II. *koppándi Fosztó Julia*

László † 1807. fogarasi Nagy Zsuzsanna Erzsébet *Maregyárai Pápay Zsigmond*

Róza Tarsolyné (?) Erzsébet csikbárfalvi *Kezesies Antal* 1837. orsz. perceptor Zsuzsanna 1802. borosjenői *Hegyesi Zsiga* 1785—1853. László pávai *Vajna Agnes* Antal *Könczei Veronika*

Samu nagyajtai Nagy Klára Anna *Almás István* Klára *Pásztóhi István* Mária *Kovács Ferencz*

István *Kökös* f. *Berde Anna* egybek. 1809-ben Julis Ráknel Borbála

Ferencz sz. 1820. Jun. 10. *Kökös. † 1897.* várfalvi unitárius lelkész f. *Adámossy Julianna*

Mór sz. 1853. IV. 14. *Kövenden* áll. tan. képző igazgató *Kolozsvár* f. *Berecz Ilona*

Gyula (Nyitra) ny. áll. tanító

Amália csegezi *Szász Miklós*

Róza kövesdi *Szabó Samu*

Anna várfalvi *Pálfu Mihály*

Julia tordai *Viski Gábor*

Loránd sz. 1884. középisk. tanár.

Attila sz. 1887. gyón. VIII. o. t.

Ilona sz. 1886.

A családja nem teljes; egyes ágak leszármazása ismeretlen, ezért mellékeljük a kapcsolathoz nem hozott családja töredékeket is.

* A Krassószőlény megyében élő Orbók család *Kricsován* birtokos, közülök való *Orbók N.*... honvédezkedés is.
 ** *Mike Sándor* e helyre egy *László* nevűt helyez, ki 1760. körül élt. — Szerk.

kard, ennek hegyén törökfő, baljában a kantárszár. S. d. *Könyökben meghajtott pánczélós kar, görbe karddal, ennek hegyen törökfő*. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. Szinei így a legvalószínűbbek. Így pecsétel 1781-ben Orbók Gábor assessor, 1825-ben Orbók István assessor, 1815-ben Orbók Károly assessor, 1838-ban Orbók Károly derékszéki bíró.

b. Kék mezőben koronán könyöklő *pánczélós kar, markolatában görbe kardot tart, ennek hegyén törökfő*. Kiséri a pajzsképet 3 (1, 2,) csillag. S. d. Két szemközt álló madár, csőrükkel közösen egy tárgyat tartnak. Tak? — A Sikó cs. okmányain I. pecséték után. Septér. Nagyvárad Sarkantus Gyulai Rikárd kamarás ur közlése.

2. Olyan mint az előbbi, de aranykorona és a csillagok hiányzanak; a s. disz pedig egyezik a címmerképpel azokon a pecsétéken, melyeket a homag.-ba nyomtak:

1781. Orbók György, ügyvéd, ord. ass.

1781. Orbók István Ordin. assessor.

1792. Orbók György ügyvéd, ord. ass.

1792. Orbók László — assessor

1792. Orbók János juratus assessor.

3. Gogánváralján, 1761. ápr. 3-án kelt iraton kőkösi Orbók György így pecsétel: Háromszögű paizsban három struczto. Sisakdisz ugyanaz. Jelzet: *G. O.* (Endes cs. levtára.)

Töredékek:

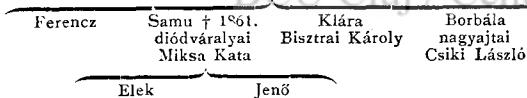
II. tábla.

kőkösi Orbók N. 1730.

Elek, Doboka vármegye alispánja 1838—1848.

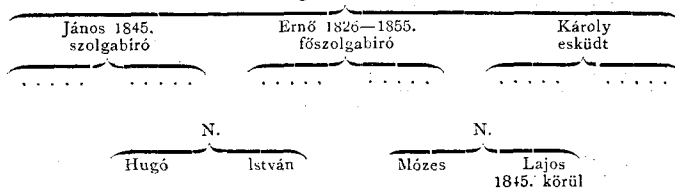
fel. 1. rettegi Retteghi Róza

2. koppándi Fosztó Julia

III. tábla.

János 1796.
főszolgabíró Krassó m.

IV. tábla.

István 1790—800.
deésfalvi Muzsnai Zsuzsa

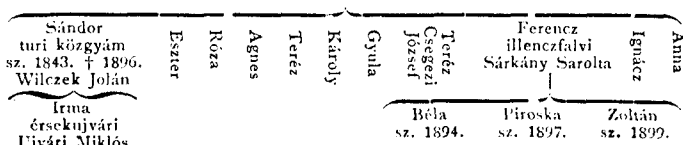
Adám

.....

V. tábla.

Sándor
turi földbirtokos

Samu
sz. 1822. † 1894.

dunk, ha az elsőhelyen leirt címert tartjuk a kőkösi Orbók család czimerének. Ezt vallja magáénak a család is. (Czimerfestmény a család birtokában, Kolozsvárt.

Földtehermentesítési kárpótlást nyertek:

Orbók Klára (Ámbáriné): Szász-Uj-Ős (Dob); Fúzkut (Kolozs vm.)

Orbók Erzsébet (Keresztesné): Szász-Uj-Ős és Kis-Budak (Dob. vm.)

Orbók Samu örökösei

a) Miksa Kata	} Nagy-Macskás (Kolozs m.); Hosszu-Macskás, Kovács; (Dob. vm.)
b) Orbók Elek	
c) Orbók Jenő	

Orbók László: Várhely (Dob. vm.)

Orbók Eszter (Joóné): Köblös (Kol. vm.)

Orbók Mária (Deákné): Kucsó (K. Szol.)

Orbók Elek: Semegye, *Kecsed-Szilvás* és O-Nádasd, Sámson, Debren, Panit (Közép-Szolnok vm.)

Orbók Elekné (Fosztó Julia): Magyar-Herepe (A.-feh. vm.)

Orbók Lászlóné (Vajna Ágnes): Örményszékes, Farkastelke, Kiskerek (A.-Feh. vm.), Hosszuaszó, Lunka, Hosszupatak, Lodormány, Glogovicza (Kük. vm.)

Orbók László: Hosszuaszó, (*Langenthal*). Hosszupatak, Lunka, Lodormány (Kük. vm.) (Conrad Krisztina, György felesége (1793) Langenthalból származott.)

Orbók Mózes: Héjjasfalva (F. Fehér m.)

Orbók Róza (Tarsolyné): Mező-Bő (Torda vm.) nevű községekben volt birtokaik után. — N. S. Gy. R. közlése.

Közszereplés, hivataloskodás.

Gábor (*id.*) 1768 előtt *ordinarius assessor* (Marosszék) *Jobbágyfalva*.

Gánor (*ifj.*) 1781-ben assessor ugyanott.

István 1770-ben *provisor nobilis* (Dob. vm.) *Borsa*.

Aron (Samu fia) 1770 körül ord. ass. Alsó-Szováth (Torda).

István 1781 körül ord. ass. Dob. vm.

György ord. ass. *fiscalis* és 1790-ben Torda vármegye országgyűlési követe.

Gergely 1791-ben assessor (Torda vm.)

László 1793-ban *szolgabíró* (Dob. vm.)

János 1792-ben jur. assessor (Bádok). Dob. vm.

Károly 1815-ben assessor, 1830-tól *derékszéki bíró Aranyszékesen*.

Ferencz *unit. pap* Kövenden. (Szül. 1820. Kőkösön.)

Elek 1824-ben *szolgabíró*, majd Doboka vármegye *alispánja* 1848-ig.

Sámuel († 1861) *adóíró biztos* (Doboka vm.), neje Miksa Kata, ki később Szalánczi Lőrinczné.

István 1837 körül *Küküllő vm. törvényszéki ülnöke és számvevője*.

János Krassó vmegyébe *telepszik, ott főszolgabíró* (1796 után).

Ernő *ugyanott főszolgabíró* (1836); 1745-ben *főadó-szedő, birtokos Kricsován*.

János 1845-ben *alszolgabíró* (Krassó m.)

Károly 1845-ben *esküdt* ugyanott.

Mór áll. *tanítóképző int. igazgató* Kolozsváron, stb.*

* **Források:** Országos Levéltár: Prod. C. Dob. 1773. II. 10. 535—540. Libri Homagiales, L. Lustr. Diplom. Ltár 29101. stb. Nagy Iván VIII. 236. Pálmay: Háromszék vm. n. II. k. Székely Oktár. Bölöni Sikó cs. levéltára. A csikszentsimoni Endes család levéltára No. 134. stb. Jegyzetek: Pekri, Mike és nagyvárad Sarkantus Gyulai Rikárd kamarás jegyzetei. Szolnok-Doboka vármegye monographiája és családi közlések.

A következőket használat alapján csupán az 1. a) és 2. címert jöhet szóba, de mindjárt szembetűnik, hogy a 2. az 1. a címernek *csak sisakdiszéből álló repraesentansa*. (l. 1. a) sisakdiszét! Tehát nem család-

A családfán el nem helyezhető tagok: Orbók Klára Ambarisné, Mária Deákné és Eszter Joóné.

Tordában élnek 1791-ben: Gergely assessor, Lőrincz, Sándor és József de Túr. 1838-ban: Károly, Elek, Lőrincz, Lajos, Sándor, 1. Samu, 2. Samu.

Kolozsmegyében 1800. előtt: Gábor, Áron, Samu. 1800. körül: Lőrincz és Ferencz, 8 süssiójuk van.

Doboka vármegyében: 1781. György fiscalis, Advocatus; István ordin. assessor. 1791. János iuratus assessor. 1793. László szolgabíró, Gábor és György † 1796. 1796. Samu. 1806. János assessor. 1810. Elek assessor, 1823. szolgabíró. 1823. László kadett. 1840. Samu assessor. 1842. ifj. Elek assessor. 1838—48. Elek alispán. Gyulay Ferencz.

Kővárvidéki nemesek és puskások összeírása 1669-ből.

A megingott fejedelmi tekintély visszaállítására irányuló törekvések emelkedtek tulsúlyra az 1667. jan. 5-ére Maros-Vásárhelyre összehívott egyetemes országgyűlésen. A török adó előteremtése, a végházak megerősítése és a nagyon megfogyatkozott fegyverfoghatók sorainak bővítése adott legtöbb gondot. A fiskális jószágokban szolgált paraszti rend élelmesebbje ármálist szerzett, vagy a puskások közé iratta magát. Mikor még Barcsai s Kemény versengtek a fejedelemségért szívesen osztogatták a diplomákat, hogy pártjukat növeljék. Az utókövetkezményekkel aligha gondoltak. A jobbágyok gyérülésével a fiscalis jószágok értéke csökkent és e várak őrsége apadt. Ezért rendeli az 1667. XXX. articulus, hogy a kik 1657 óta lettek nemesek „elébbeni paraszt szolgálatra redealjanak és szolgáljanak a fiskális várakhoz vagy jószágokhoz.”¹ A következő évi XXX. articulus ezen intézkedést megerősíti és egyben kijelenti, „hogy ha hol találtatnak közülök olyanok, a kik mind nobilitatíójokkor irt conditiojok ellen cselekedtek, s mind pedig más színes mesterségekkel akarják a fiscust és az országot defraudálni, azon helyeknek főtiszteiről (jól megvizsgálván mindazonáltal dolgokat) visszavittessenek a régi jobbágyságra.”²

A fiskus törekvéseinek éppen a régi birtokos nemesség állt útjába. Az ujonnan nemesült fiskális jobbágyokat saját józsaikba telepítették, kijátszva a törvényt saját hasznukra. Ugylátszik a leggyakoribb eset Kővár vidékén fordult elő, mert az 1669. XII. articulus ezek ellen intézkedik. A legközelebbi pünkösöd napját tüzi ki határnapul az eddigi állapot visszaállítására.³ Ezen törvényes rendelkezés alapján jött létre azon összeírás, melyre alább utalok. Somkutpatakán, 1668. márcz. 9-én Teleki Mihály elnöksége alatt Szentiványi Sámuel és Lukács István munkálkodásával jött létre az ugynevezett *állandó* összeírás. Ennek revisiójára — az 1669. XII. art. alapján — a fejedelem újabb bizottságot küldött ki. Ezek „az egész kővárvidéki nemességet, puskásságot és szabadosokat begyűjtvéni a várban, az kik compareáltak, azoknak laistromokat meliorálták s többletették, kiknek fiok vagy atyjokfiok fel nem voltak irva, vagy ha olyat ismertek, kiket azelőtt némelyek informatiójából nem kellett volna oda írni, azt is ha kit észbe vettek, dolgát világoztatták.”⁴

Ez a második — helyesbitő — összeírás 1669. jul. 21-én ment végbe. Az előbbi (állandó) összeírás véve alapul, azt helyesbiti és kiegészíti. A kettő között tehát oly szoros összefüggés van, hogy egymástól el sem választhatók. Szilágyi Sándor csak a helyesbitő összeírás ismerte s közölte az Erd. Országgyűl.

Emlékekben (XIV. k. 406—412. lapjain). Az állandó összeírásnak az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltárában két példánya van. Egyik eredeti, 8 iven a széki gr. Teleki László (a gyömrői) levéltárából; a másik gr. Kemény József Diplomatarium Transylvanicum (Suppl. X. 311—340. l.) czimű másolatgyűjteményében. A gr. Kemény-féle másolat több helyen hibás. Az eredeti összeírásról közlöm.

A helyesbitő összeírás Szilágyi Sándor közlése alapján jegyzetben adom, mert a helyesbitésekkel és kiegészítésekkel — úgy vélem — egyik legértékesebb összeírásunk. Könnyen megítélhető a két összeírás esetén összefoglalásának jelentősége. Az előző összeírásba becsuszott hibák és hiányosságok egy-egy rövid megjegyzéssel helyre vannak hozva. A helytelen bevezetések gondosan feltüntetve, kijavítva. Teljesen megbízható forrást csak a kettő egybevetésével kapunk.

* * *

Michael Apafi dei gratia princeps Transsylvaniae, partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes etc. Az nemes ország in annis 1667. maros-vásárhelyi s 1668. beszterczei generalis congregatiókban végezvén bizonyos articulusban az fiscalis jószágokban levő és úgy *kővárvidéki nemesség s puskásság* dolgairól s állapotokról, mely végezések szerént az nemes országnak becsületos hívünk tekintetes, nemzetes széki Teleki Mihály kővári főkapitány, Máramaros vármegyének főispánja, táblai hűtös assessorunk mellé rendvén fiscalis director Sz[ent]-Iványi Sámuel és kolozsvári káptalan Lukács István hiveinket, hogy az ott való régen és ujonnan nemesedett nemesség és puskásság dolgát jó karban (rendben) igazithatnók, ő kegyelmek bizonyos terminust terminálván, mely meg is lett 1668-ban 9-dik Martii Somkutpatakán, az lová minden ott való rendek leveleket producáltak. Mely productumokból kik hagyattanak meg mind nemesség s mind puskásság közül, állandó registromban akarván iratunk őket, hogy azok is bizonyosabbak lehessenek szabadságokban való megmaradásokban mind magok s mind maradékok, azonban mind mi s mind következő fejedelmek tudhassák bizonyoson, kik lehessenek s mennyin abban az vidékben az haza és fejedelmek szolgálatjára való nemesek és puskások. Kegyelmesen és serio parancsoljuk minden rendbéli, de nevezet szerént kővári fő- és vicekapitányunknak, porkolábinknak és udvarbiránknak, mind mostaniaknak, mind jövőndöbelieknek, hogy valakiket ez regestromunkban bíratunk az nemesség közül, azokat igaz és minden kételkedés nélkül való nemes embereknek tartsák, nemesi szabadságokkal élni engedjék, másoktól is oltalmazták, semminemű paraszti szolgálattal őket ne terheljék. Tartózzanak mindazonáltal ők is hazát s fejedelmeket fegyverekkel az szükségnek idején igazán és hiven szolgálni, megadván előttök járó tiszteknek is becsületeket s tiszt uramék is kinek

¹ Erd. országgyűl. emlékek XIV. k. 225.

² U. o. 329.

³ U. o. 395.

⁴ U. o. 406.

kinek érdemlett becsületeket nem vonván el. Az puszkásokat is eddig szokott szolgálattal szolgáltatván, azokat is nemességekben, szabadságokban megtartsák s tartassák s másoktól is oltalmazták; senkit is sem egyik, sem másik rendből senki instantiájára ki ne adjanak, mivel azon várhoz eleitől fogva szabadosok voltak, azokat is jó rendben vévén, regisztráltuk, azokat is azért az jó rendtartás szerint szabadosul és nem egyébképpen szolgáltatassák. Mindezeknek nevek rend szerint így következnek:

Berkesz.¹

Vitézlő nemzeti *Katona Mihály*, kinek atyja s maga is sok rendbéli esztendeig dicséretesen viselték az kővári vice kapitányságot s most is huszti kapitány. Fiai: István, János. — Vitézlő nemzeti *Butsi István*. Ez is régi nemes nemzet. Isten tőlünk Váradot elvévén, úgy származott oda s annakelőtte is mind tiszteket viselt s azolta is, most is kővári főporkoláb. Fia: István. — Nemes vitézlő *Ferencz István*, ki is Csikból származott oda.² — Nemes vitézlő *Sarich alias Horváth Boldisár*, ki is Magyarországból telepedett oda s eleitől fogva kővári tisztet viselt. Fiai: Miklós, Zsigmond, István. — Vámos Mihály. — Sebestyén György. Fiai: György, Mihály. — Monai Mihály. Ezek is az várnak sokat szolgáltak. — Fejérvári Szabó Gergely. — Sebestyén János. — Vámos Mihály.³ — Nagy András.⁴ — Bozo Mihály. Öcscsei: György, János.⁵ — Kis Mihály. Fia: Istók. — Kis György.⁶ — Sárközi Tamás. Fia: György.⁷ — Dobos János. Öcscse: Mihály. — István Deák András alias Menyhárt. Fia: Jancsi. — Nagy István. — Nagy Sebestyén. — Ilyés György.⁸ — Oltományi Ambrus. Fia: Gyurka. — Magyar István.⁹ — Kertész Dobos János. Fiai: György, István, András. — Rationi Mihály deák. Fiai: János, Mihály. — Kolosvári István. Ez Váradról, Várad megvétele után, származott oda, ki Váradon is, azután is mindenkor hadnagyság viselt ember volt. Régi nemes ember. Fiai: János, István.

Felső-Fentősn.¹⁰

Borbély János. Fiai: Tivadar, Simon. — Borbély Ferencz.

Szappanpatakán.¹¹

Ember János.¹²

Kolczéron.¹³

Drágus Kira. Fiai: János, Tamás, Tivadar. — Drágus András. Öcscse: Vánczul, Koztin. — Márkus János. Fia: György. — Petrucz Koztin. Fia: Kirilla. — Kolczéri László. Ez régen szolgál az várban tizedességgel. Fia: Miklós.

¹ Ma Sáros-Magyar-Berkesz, Szatmár vm.

² Ferenczi István uram fia *János*, nem volt ezelőtt felírva.

³ Vámos Mihály az állandó laistromban két helyen vagyon írva, egyikből ki kell hadni.

⁴ Nagy András öcscse *János*, nem volt felírva.

⁵ Bozo Mihály öcscsei hárman vadnak: György, János, István, ez ninesen felírva az állandó laistromban.

⁶ Kis György fia *János*, ez is nem volt felírva.

⁷ Az eredetiben törölve. *K*.

⁸ Ilyés György fia *György*, ez is nem volt ezelőtt felírva.

⁹ Magyar István fia *Jancsi*, ez is nem volt felírva.

¹⁰ Ma Nagy-Fentős, Szatmár vm.

¹¹ Szatmár vm.

¹² *Ember Irinius* az állandó laistromban az szabadosok között is fel vagyon írva, Ember János nemes ember, de Irinius más ágyból való. Kgd jó akaratja mindazáltal, hova íratja, csak legyen egy helyen.

¹³ Szatmár vm.

Berkeszpatakán.¹⁴

Agoston Balázs. Fiai: Tamás, Gergely. — Agoston Dávid. Fia: Demeter. — Orián Simon. Fia: Lupuly. — Szerecsen Filep. — Agoston Praekup. — Orián Gligoria. Fiai: Arvák, Tivadar és János.

Remetén.¹⁵

Oryán Gergely, ki sok fejedelmeket s minket is igazán szolgált s most is kővári viceporkoláb. — Mallye Dán.¹⁶ — Lupsa György. — Lupsa Koztin, Gergely, László, árvák. — Buda Gavris. Öcscse: Samuel. — Gliga János. Fia: István.¹⁷ — Gliga Szahul. Fiai: Tódor, János. — Gliga Lukács. — Barcsulán László.¹⁸ Öcscse: Gergely. — Agoston Simon.

Szakallosfalván.¹⁹

Lengyel Mihály. Ez is jámbor szolgál az várhoz. Fiai: István, Istók. — Tarcza Tot alias Csont János. Fiai: Mihály, ennek fia János. Gávriss, fia György. — Kupsa István. Fia: János. — Kupsa János. Fia: László. — Tarcza János. Öcscsei: István, Demeter. — Pap Dán. Fia: János. — Pap Demeter. Öcscse: Ilyés. — Pap Pintye. Fia: Farkas. — Pap Péter. Fiai: István, János. — Ferencz György. Fiai: Tivadar, János. — Ferencz János. — Demeter Prékup. Fia: János. — Demeter Gergely. — Orosz Filep. Fiai: György, Gligoria.²⁰ — Koncz Simon.²¹

Saszaron.²²

Magyar György.²³

Kolton.²⁴

Lakatos György. Ez sok esztendeig várbeli darabont volt. Fiai: Ferencz, István, Gyurka, János.

Hagymás-Láposon.²⁵

Egy árva gyermek, nem tudják nevét.²⁶

Karullyán.²⁷

Mosa Demeter. Fia: László. — Niszte András. Fia: Bertolome. — Füsüs Mihály árvái: Simon, László, Jon.²⁸

Berendzen.²⁹

Mihályk Mihály. Fiai: János, György. — Feiér Buryán Péter.³⁰

¹⁴ Szatmár vm.

¹⁵ Ma Kővár-Remete, Szatmár vm.

¹⁶ Mallyé Dán fiai *Simon*, *Mátyás*.

¹⁷ Gliga János fiai István, *Simon*.

¹⁸ Buresulán László fia *Kozma*.

¹⁹ Ma Szakálfalu, Szatmár vm.

²⁰ *Radul István*, *Gligoria* árvák. *Máramarosi Román János*.

²¹ Koncz Simon igaz dolog, az előtt mások szavából felíratott volt, mindazáltal ma declarálák dolgát, hogy más ember Barcsai Ákos fejedelemtől impetrált donatióját producálta, mivel nem az a Koncz Simon vagyon az donatióban írva, hanem más Monostori Koncz János fia az felesége is parasztasszony, akarám uram kgdnek értésére adni, jóllehet azelőtt Nagy András uram írta volt fel ő kglmét, megcsalták, már az kgd jó akaratján álljon dolga.

²² Ma Zazar, Szatmár vm.

²³ Magyar György fia *György*.

²⁴ Ma Koltókatalin, Szatmár vm.

²⁵ Szatmár vm.

²⁶ Az árva gyermek neve *Nagy Mihály*.

²⁷ Szatmár vm.

²⁸ Füsü Simon, Füsü László árvák, régi nemesek.

²⁹ Ma Berenceze, Szolnok-Doboka vm.

³⁰ Fejér Burján Pétert azt mondják uram, az kiktől értekezhettem, puskás volt, mint nemesedlett, nem tudom, talám uram kgd előtt nyilvánban lehet dolga.

Kováson.³¹

Bratán Zacharia. Fiai: János, László. — Bratán Miklós. Fia: Bertolome. — Niszte György. Öcscse: Gergely. — Bratán Simon — Niszte Ignác. Öcscse: Irofta. Árvák. — Markus György. Ez régi pattantyus az várban. Fiai: Gergely, Ilyés, Vaszily.

Praelukán.³²

Flore Tivadar. Fiai: György, János, Simon, András, Paskuly, László, Mihály. Ennek fiai (Györgynek): Lukács, László, Simon. — Jakab Tivadar. Fiai: János, Demeter, György, Vancza.³³ — Jakab Gergely.³⁴ — Nagyobbik Jakab Gergely. — Harmadik Jakab Gergely. Öcscse: Tivadar. — Jakab Lár János. Fia: Tamás. — Jakab Péter. Fiai: Ignác, László. — Jakab Timófi. — Jakab Demeter.

Csokotéson.³⁵

Gergely Lázár. Fiai: János, Demeter, Tivadar, László, Gligoria. — Gergely Simon. Fia: János. — Gergely Kozma. Fiai: István, László, János.

Csernafalván.³⁶

Bota György. Fiai: János, Nikola. — Nagyobbik

³¹ Szatmár vm.³² Preluka, Szolnok-Doboka vm.³³ Nekita alias Jakab Tivadar fia János, ennek fiai Demeter, György, Váncs.³⁴ Nekita alias Jakab Gergely.³⁵ Szolnok-Doboka vm.³⁶ Ma Csernefalva, Szolnok-Doboka vm.

Bota Péter. Fia: János. — Bota András. Fia: Ilyés. — Bota György.³⁷ — Bota Opra. — Bota Nikita. — Bota Gyorgyika. Fia: János. — Bota Lupuly. Fiai: Gergely, Gligor. — Bota Péter. — Bota Gergely. Fiai: Nikola, Demeter. — Sorbán alias Pap János.³⁸

Rusoron.³⁹

Dragumer János. Fiai: János, Gergely, Tivadar. — Dragumer Dániel. Fiai: János, Gergely, Demián. — Dragumer Simon. Fia: János. — Dragumer János. Fia: György. — Dragumer János árva gyermek. — Dragumer Gergely. Öcscsei: Dragumer Tivadar, Drag. Péter, D. Vaszily, D. János, fia Gergely, D. Gávris, D. Gergely, Lupuly, Gergely. — Bota Lár János. Fia: Demeter. — Dragumer Demienne fia: D. János.⁴⁰

Kovács-Kápolnokon.⁴¹

Jancsi István. Fiai: Gergely, Simon, Lupuly, Gligor.

Réh-Kápolnokon.⁴²

Mark Simon. Fiai: László, Tivadar, Gligoria. — Fattyu Kira. — Mark László.⁴³

Köblös Zoltán.

³⁷ Ifjú Bota György Máramarosban lakik.³⁸ Sorbán János.³⁹ Szolnok-Doboka vm.⁴⁰ *Csocho Kozma* ígért volt kgdnek fl. 25, régen megadta.⁴¹ Ma Kováskápolnok, Szolnok-Doboka vm.⁴² Ma Révkápolnok, Szolnok-Doboka vm.⁴³ *Mark Simon* öcscse *Mark László*, ennek fia *Ilyés*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A csikszentsimoni Endes család levéltára.

1660—1725. (II. sorozat.)

(II. közlemény.)

203. Csikszenttamás, 1673. febr. 19. Csikszentsimoni György Ferencz felcsiki hites esküdt és jenőfalvi Máthé alias Literati István csikszenttamási iskolamester bizonyítják, hogy jenőfalvi Tamás Gergelyné, Anna asszony, szenttamási Korlát Balásné Katalin asszony és szentdomokosi Gábor Balásné Frusina asszony ellen Damokos Tamás által indított perben tanúvallatást tartottak. (Fogalmazvány, féliven.)

204. Csikszenttamás, 1673 nov. 21. Csikmadarasi Borbély János felcsiki hites esküdt és csiktaplócza Lajos Ferencz jelentik a fejedelemnek, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás ügyében tanúvallatást tartottak.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Kivül két, vörösviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

204/a. Csikszentmihály, 1674. febr. 8. Szentgyörgyi Fici Bálint, delnei István Mihály, Veres Imre és Salamon Miklós bizonyítják, hogy Nyágru Miklós oláh zselér magát csikszentsimoni Endes Miklósnak jobbagyul kötötte.

(1722. márcz. 3-án kelt hiteles átirat. L. 302. sz. alatt.)

205. Csikszenttamás, 1674. jul. 7. Rákosi Bodó Mihály felcsiki alkirálybíró bizonyítja, hogy Damokos Tamást egy Vaszil nevű cigányjobbagyával kiegyeztette.

(Eredeti. Papiros, negyedíven. Alján vörösviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

206. Csikszentmihály, 1674. jul. 20. Rákosi Bodó Mihály felcsiki alkirálybíró és csikszentsimoni Endes Miklós felcsiki hites jegyző meghagyják szentmihályi Sándor

János, madarasi Borbély János és rákosi Székely István felcsiki hites assessoroknak, továbbá szenttamási Kedves István, Ádám János, Barla János, Szekeres Ferencz bíró, Balás Péter, Guzorán Mihály, Gurzó András és Siklódi Mihály deáknak, hogy Damokos Tamás érdekében szenttamási György Ferenczné ellen tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

207. Csikszentmihály, 1675. jan. 4. Rákosi Bodó Mihály felcsiki alkirálybíró és csikszentsimoni Endes Miklós felcsiki hites jegyző meghagyják madarasi Borbély János és rákosi Székely István hites assessoroknak, továbbá jenőfalvi Paál László, Péter János, Kómvics Dániel, Biró András bíró, szenttamási Guzorán Miklós, Guzorán András, Barla János, Balás Péter, Máthé István deák, szentdomokosi Sándor Mihály, Vitus István, Barla Péter és Kristály István bírónak, hogy Damokos Tamás érdekében, szenttamási Szopos János ellen tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

208. Telegdi Baczon, 1675. jan. 10. Olasztelki Markó Márton és Markó Ferencz bardóczzségi hites jegyző jelentik a fejedelemnek, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás ügyében tanúvallatást tartottak.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Kivül két, sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

209. Hely nélkül. 1675. márcz. 7. Petki János gazdasági utasításokat ad csiksesiai bírájának Farkas Má-

ténak. Petki Anna ezen utasításokat 1688. febr. 25-én megújítja.

(Eredeti elveszett. Közölve Szék. Oklvt. VI. köt. 349—352.)

210. Csikszenttamás, 1675. ápr. 29. Csikszentsimoni Endes Miklós felcsiki hites jegyző és szentmiklósi Erős Pál jelentik csikszentsimoni Czirjék János alcsiki alkirálybíróknak, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás ügyében tanúvallatást tartottak.

(Eredeti. Papiros, féliven. Külső oldalán két, sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

211. Fogaras, 1675. ápr. 30. Apaffi Mihály meghívja Damokos Tamást az 1675. máj. 25-én Fejérvárt tartandó országgyűlésre.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Kivül a kancz. középpécset letörött.)

212. Csikszenttamás, 1675. okt. 23. Szentsimoni id. Endes Miklós felcsiki hites jegyző és szentmihályi Erős Pál bizonyítják, hogy taploczai Geréb Kata 200 oroslános tallért adott kölcsön férjének alsócsernátoni Damokos Tamásnak, hogy azzal Mikes Kelemennek tartozását megfizethesse.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Vége hiányzik.)

213. Héderfája, 1675. nov. 24. Héderfaji Székely János, Kántor István jobbágy és csikjenőfalvi Székely Miklós bizonyítják, hogy Abaffi János 8 imperialis tallért adott kölcsön Szabó Istvánnak.

(Eredeti. Papiros, negyedíven. Alján három, sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

214. Segesvár, 1676. febr. 18. Apaffi Mihály elrendeli mezősámsondi Szilvási Péter, Szekeres Mihály és mezőmadarasi Szekeres Gergelynek, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás és neje Geréb Kata ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján kancelláriai középpécset.)

215. Fogaras, 1676. ápr. 23. Apaffi Mihály udvarába rendeli alsócsernátoni Damokos Tamást.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Kivül a kancelláriai középpécset nyoma.)

216. Nagyszombat, 1676. máj. 7. Lusenszky Joakim váradí püspök Nyilas Borbély Márton és nejevel szemben fennálló követelését a nagyszombati káptalanra átruházta.

(Nagyszombat város tanácsának 1703. jun. 4-én kelt átiratában. L. 272. sz. alatt.)

217. Kelementelke, 1676. máj. 10. Apaffi Mihály elrendeli taploczai Litterati Lajos Ferencz és bölöni Litterati Jánosnak, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás és neje Geréb Kata ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján kancelláriai középpécset.)

218. Csikszenttamás, 1676. jul. 9. Damokos Tamás főkirálybíró, Pesti Márton hites jegyző, Albert István és Keresztély András községi büntető végzéseket hoznak.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Közölve Szék. Oklvt. VI. k. 358—360. l.)

219. Pagocsa, 1676. aug. 6. Apaffi Mihály igazolja, hogy nagyabafalvi Abaffi Jánosné Damokos Erzsébet férjének Abaffi Jánosnak teljhatalmú meghatalmazást adott.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján kancelláriai középpécset.)

220. Kelementelke, 1676. szept. 17. Apaffi Mihály elrendeli az összes erdélyi vármegyék és székely székek főtiszteinek, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás és neje Geréb Kata által megnevezendő tanukat hit alatt hallgassák ki.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján kancelláriai középpécset.)

221. Gyulafejérvár, 1676. okt. 18. Apaffi Mihály elrendeli peselneki Kövér István, torjai Kövér Mihály és kilyéni Székely Ferencznek, hogy csicsói Geréb János és neje Bencser Anna ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján kancelláriai középpécset.)

222. Gyulafejérvár, 1676. okt. 20. Apaffi Mihály elrendeli Csicsói György, Illyei László, Erdős Mihály, Alvinczi István, Illyefalvi Mihály, Nyíró István, Vasvári Mátyás, Pelsőczi Barabás, Halmágyi István, Szécsi György, Prónai István, Ersekujvári Sámuel, Sófalvi György, Somkádi Márton, Tarpai Mózes és Stenczel István az udvari nagyobb kancellária hites jegyzőinek, hogy sepsiszentiványi Szentiványi Sámuel közügyek igazgatójának ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján a kancelláriai középpécset nyoma.)

223. Gyulafejérvár, 1676. okt. 21. Apaffi Mihály meghívja alsócsernátoni Damokos Tamást a fejérvári országgyűlésre.

(Eredeti. Papiros, féliven. Kivül a kancelláriai középpécset nyoma.)

224. Gyulafejérvár, 1676. decz. 16. Apaffi Mihály elrendeli dánfalvi Bodor Péter, szentdomokosi Sándor János és szenttamási Erős Pálnak, hogy alsócsernátoni Damokos Tamás ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján kancelláriai középpécset.)

225. Kelementelke, 1677. márcz. 27. Apaffi Mihály elrendeli szenttamási Boros Pál és Szopos Jánosnak, hogy vezai Abaffi János és neje Damokos Erzsébet ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján kancelláriai középpécset.)

226. Fogaras, 1677. ápr. 18. Apaffi Mihály elrendeli a székely székek főtiszteinek, hogy illyefalvi Geréb János ügyében tartsanak tanúvallatást.

(Eredeti. Papiros, féliven. Alján kancelláriai középpécset.)

227. Csikszentsimon, 1677. jun. 14. Csikszentsimoni Endes Miklós kertet vásárol csikszentsimoni Cseke Istvántól és feleségétől Endes Margittól.

(Bejegyzés E. M. diariumában 30 l.)

228. Csikszenttamás, 1677. nov. 15. Szentmiklósi Kari Péter pap, szenttamási plébános, szentmiklósi Erős Pál és jenőfalvi Barlok János bizonyítják, hogy szépvízi Péter Balázs kötelezte magát holtáig szolgálni Damokos Tamást és nejét Geréb Katát, mivel Damokos Tamás másfél száz tallért fizetett tatárrabságból való kiváltásáért.

(Eredeti. Papiros, egész íven. Alján három, sárgaviaszba nyomott gyűrűpecsét.)

Sándor Imre.

Kérelem. A kinek t. olvasóink és munkatársaink közül az 1607. végén elhalt *Basta* György hadvezérnek (kivált az 1599. és 1604. közti évekből, midőn Erdélyben működött) valami rendelete, birtokadománya, vagy bármiféle az ő nevében kelt avagy aláírását mutató irata, esetleg hozzáintézett levele volna, vagy ilyenekről tudna, tisztelettel kérjük *szerkesztőségünknek* kétheti időre — egy nagyobb munkában való felhasználás végett — beküldeni, vagy az iratok hollétéről minket értesíteni.

TARTALOM: *Kelemen Lajos:* Levéltáraink és az Erdélyi Nemzeti Múzeum. — *Pálfi György:* A tarcsafalvi Pálfi család. — *Gyulay Ferencz:* A kökösi Orbók család. — *Köblös Zoltán:* Kővárvidéki nemesek és puskások összeírása 1609-ből. — *Sándor Imre:* A csikszentsimoni Endes család levéltára.

Nyomatott Gámán J. Örökösé könyvnyomdájában, Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10. sz. (Régi unitárius kollégium.)